

PRAVILNIK O UNUTRAŠNJEM REDU I ČUVARSKOJ SLUŽBI SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „GOČ-GVOZDAC”

(„Sl. glasnik RS”, br. 114/2017)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom regulišu se unutrašnji red, organizacija, način rada i oprema čuvarske službe i osnovna pravila organizacije protivpožarne zaštite Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac” (u daljem tekstu: Rezervat), odnosno bliže propisuju pravila iz člana 56. stav 4. Zakona o zaštiti prirode (u daljem tekstu: Zakon) po kojima se na području Rezervata sprovode režimi zaštite utvrđeni članom 35. Zakona i čl. 4, 5, 6, 7. i 8. Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac” (u daljem tekstu: Uredba).

Član 2

Odredbe ovog pravilnika odnose se na korisnike zaštićenog područja u smislu člana 4. tačka 37. Zakona (u daljem tekstu: Korisnik), odnosno na lica koja imaju prebivalište ili boravište na području Rezervata, vlasnike zemljišta i drugih nepokretnosti, pravna i fizička lica i preduzetnike (Zakupac) koji korišćenjem nepokretnosti, prirodnih vrednosti i dobara i na drugi način obavljaju delatnost ili vrše poslove na području Rezervata, kao i na posetioce Rezervata.

Posetilac Rezervata je lice koje iz naučnih, obrazovnih, rekreativnih, turističkih, sportskih i kulturnih potreba i razloga boravi na području Rezervata kraće od 15 dana, kao i lice u tranzitu kroz područje Parka prirode (u daljem tekstu: Posetilac).

Član 3

Upravljanje Rezervatom, Uredbom, je povereno Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Poslove upravljanja neposredno vrši Centar za nastavno-naučne objekte (CNNO) Nastavna baza „Goč” (u daljem tekstu: Upravljač).

Član 4

Korisnici i posetioci dužni su da se pridržavaju odredaba ovog pravilnika, uputstava sa informativnih tabli i drugih oznaka, kao i uputstava ili naloga čuvara Rezervata i drugih ovlašćenih lica Upravljača.

U planiranju i preduzimanju radova i aktivnosti na području Rezervata, korisnici i posetioci dužni su da poštuju Zakon, Uredbu i Plan upravljanja Rezervatom.

Član 5

Za korišćenje Rezervata i usluga Upravljača, korisnik i posetilac plaćaju naknadu Upravljaču, u skladu sa odredbama člana 70. Zakona.

Visinu, način obračuna i naplate naknade Upravljač propisuje posebnim aktom, uz saglasnost nadležnog ministarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 6

Unutrašnji red Rezervata Upravljač obezbeđuje organizovanjem čuvarske službe, saradnjom sa lokalnim stanovništvom, javnim preduzećima i drugim privrednim subjektima, ustanovama i udruženjima građana, kao i saradnjom sa organima državne uprave i lokalne samouprave.

II KRETANJE I BORAVAK POSETILACA

Član 7

Ulaz, prolaz i boravak na teritoriji Rezervata kontrolišu ovlašćena lica Nastavne baze. Kretanje na području parka dozvoljeno je po javnim putevima izvan I zone zaštite, po uređenim terenima i stazama namenjenim za sport i rekreaciju i drugim mestima namenjenim posetiocima Rezervata.

Ulazak u Rezervat motornim vozilom može se zabraniti ili ograničiti, u skladu sa posebnim propisom, ako se radi o transportu opasnih materija. Upravljač može kratkotrajno zaustavljati motorna vozila na ulasku u Rezervat ukoliko na javnom putu zasnuje ulaznu stanicu u skladu sa članom 68. st. 3, 4. i 5. Zakona.

Način zasnivanja i rada ulaznih stanica Upravljač će propisati posebnim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 8

Boravak na području Rezervata je slobodan i bez ograničenja osim na mestima, u vreme i na način utvrđenim ovim pravilnikom.

Zabranjen je ulazak odnosno pristup bez odobrenja Upravljača ili pratnje čuvara Rezervata na površine odnosno mesta na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite I stepena, kao i na mesta i objekte za koje je Planom upravljanja Rezervata određen takav režim posete zbog potrebe očuvanja divlje flore i očuvanja, prihrane i praćenja divljih životinja. Kada se radi o hitnoj intervenciji u slučaju požara, elementarne nepogode ili udesa ili namenskom korišćenju postojećih šumskih i drugih službenih puteva, odobrenje ili pratnja iz stava 1. ovog člana ne mora se pribaviti, odnosno obezbediti, već se te aktivnosti prijavljuju Upravljaču.

Član 9

Površine, mesta i objekti iz člana 8. ovog pravilnika su naročito:

Površine pod režimom I stepena zaštite, ukupne površine 113,68 ha utvrđuju se na četiri lokaliteta:

- 1) lokalitet „Brezna“ površine 2,3225 ha sa mešovitom sastojinom jele, bukve, crnog bora i kitnjaka odeljenje 90f;
- 2) lokalitet „Krčanik“ površine 5,0331 ha, čiju osnovnu vrednost čini šuma crnog bora (*Pinus nigra var. Gočensis*), odeljenje 88b;
- 3) lokalitet „Savin laz“ površine 44,9147 ha, područje obraslo zajednicom subalpijske šume bukve (*Fagetum moesiaceae subalpinum typicum*) gde se pojedinačno javlja planinski javor *Acer heldreichii Orph.*; odeljenja 26, 27la, 28a, b, c, d, f;
- 4) lokalitet „Klisura Brezanske reke“ površine 61,4094 ha, sa reliktnim polidominantnim šumskim zajednicama (odeljenja 19la, 20 (deo), 21a, 21b, 22a, 22b (deo), 22c i 23a).

Površine, mesta i objekte iz stava 1. ovog člana Upravljač će označiti na vidljiv i jasan način.

Član 10

Kretanje, zaustavljanje i parkiranje motornih vozila odnosno vozila na motorni pogon na putevima i pristup određenim mestima i objektima na području Rezervata mogu se, na osnovu dogovora sa upravljačima tih puteva i organom nadležnim za bezbednost saobraćaja na putevima, regulisati, odnosno zabraniti ili ograničiti za sve ili određene kategorije učesnika u saobraćaju.

O režimu saobraćaja iz stava 1. ovog člana javnost i učesnici u saobraćaju obaveštavaju se na pogodan način, a deonice puteva i mesta u Rezervata na kojima nije dozvoljeno kretanje, zaustavljanje ili parkiranje motornih vozila vidno se obeležavaju.

Zabranjena je upotreba vozila na putevima suprotno obaveštenju i oznakama iz stava 2. ovog člana.

Član 11

Kampovanje i logorovanje van građevinskih parcela i okućnica stalnih domaćinstava, porodičnih objekata za odmor i turističko-ugostiteljskih objekata dopušteno je jedino na mestima posebno određenim Planom upravljanja ili prostornim planom i uređenim za te namene.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, kampovanje ili logorovanje može se organizovati uz pratnju čuvara ili odobrenje Upravljača na drugom mestu, u kratkom trajanju i za manji broj lica, a za potrebe istraživačkog rada i ekoturizma.

Loženje vatre na otvorenom ognjištu, izvan mesta određenih za kampovanje i logorovanje, dozvoljeno je samo na posebno uređenim i obeleženim ložištima, uz prijavu čuvarskoj službi Parka prirode.

Zabranjeno je kampovanje, logorovanje i loženje vatre suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 12

Vlasnici i korisnici zemljišta i drugih nepokretnosti dužni su da dopuste pristup i prolaz čuvarima i drugim ovlašćenim licima Upravljača u vršenju službenih radnji, kao i licima koja sa odobrenjem Upravljača obavljaju istraživačke i druge aktivnosti u Rezervata.

Zabranjeno je sprečavanje ili ometanje čuvara i drugih ovlašćenih lica u vršenju radnji i aktivnosti iz stava 1. ovog člana.

III ZAŠTITA PRIRODNIH I KULTURNIH VREDNOSTI I ŽIVOTNE SREDINE

Član 13

Korisnici i posetioci dužni su da primenjuju mere zaštite prirodnih, kulturnih i drugih vrednosti i životne sredine u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac”, drugih zakona o podzakonskih akata i ovog pravilnika.

Član 14

Biljke i glijive koje žive u slobodnoj prirodi na području Rezervata a kojima je, Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i glijiva („Službeni glasnik RS”, br. 5/10 i 47/11), utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno seći, kidati, lomiti, čupati, sakupljati njihovo seme i plodove, ili ih na drugi način oštećivati i uništavati.

Životinje koje žive, povremeno ili sezonski borave u slobodnoj prirodi na području Rezervata, a kojima je Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka životinja i glijiva (u daljem tekstu: Pravilnik o divljim vrstama), utvrđen status strogo zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno rasterivati, uz nemiravati, hvatati, ubijati i ranjavati, nehotično i namerno trovati, sakupljati jaja i druge razvojne oblike, uništavati i oštećivati gnezda i ostala mesta i objekte na kojima se te životinje razmnožavaju, odgajaju mladunce, sklanjaju, borave i hrane.

Lice koje na području Rezervata nađe zaštićenu divlju životinju utvrđenu Pravilnikom o divljim vrstama, bez odlaganja, prijaviće čuvaru ili drugom ovlašćenom licu Upravljača.

Lice iz stava 3. ovog člana i Upravljač mogu se dogovoriti da Upravljač preuzme obaveze, koje se odnose na nađene divlje životinje, utvrđene odredbama člana 93. Zakona, odnosno da obavesti najbližu veterinarsku organizaciju i Ministarstvo, o čemu Upravljač sastavlja zapisnik i vodi evidenciju.

Zabranjeno je postupanje sa strogo zaštićenim vrstama divljih biljaka, životinja i glijiva suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 15

Divlje vrste biljaka, glijiva, lišajeva i životinja koje su utvrđene Uredbom o stavljanju pod kontrolu sakupljanja i prometa divlje flore i faune („Službeni glasnik RS”, br. 31/05, 45/05 - ispravka, 22/07, 38/08 i 69/11) mogu se sakupljati na području Rezervata, na način i pod uslovima utvrđenim navedenom uredbom.

Lica koja vrše sakupljanje divlje flore i faune iz stava 1. ovog člana na području Rezervata dužna su da čuvaru Rezervata (u daljem tekstu: Čuvar) ili drugom ovlašćenom licu Upravljača prijave dnevne količine i vrste sakupljene flore i faune.

Sakupljanje divlje flore i faune iz stava 1. ovog člana nije dozvoljeno na površinama na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite I stepena.

Sakupljanje divlje flore i faune na površinama i mestima koja su utvrđena članom 9. tač. 2, 3. i 4. ovog pravilnika, u šumama i šumskom zemljištu u državnoj svojini nije dozvoljeno sakupljanje.

Na zemljištu u javnoj i zadružnoj svojini na kome je Uredbom utvrđen režim zaštite II stepena potrebno je pribaviti odobrenje Upravljača.

Sakupljanje divlje flore i faune na zemljištu u privatnoj svojini na kome je Uredbom utvrđen režim zaštite II stepena dozvoljeno je samo vlasnicima, odnosno korisnicima tog zemljišta.

Odobrenje iz stava 4. ovog člana može se privremeno uskratiti ili ograničiti zbog potrebe očuvanja flore i faune.

Zabranjeno je sakupljanje divlje flore i faune suprotno odredbama st. 1, 2, 3, 4. i 5. ovog člana.

Vrste divlje flore i faune čije je korišćenje i zaštita regulisano propisima iz oblasti šumarstva, poljoprivrede, lovstva i ribolova mogu se na području Rezervata koristiti na način i pod uslovima iz tih propisa.

Član 16

Na području Rezervata zabranjeno je unošenje, odnosno sadnja, zasejavanje i naseljavanje alohtonih divljih vrsta biljaka i životinja.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, alohtone vrste biljaka mogu se unositi na malim površina i u ograničenoj brojnosti prilikom sprovođenja mera antierozione zaštite, zaštite životne sredine i pejzažnog uređenja, a alohtone vrste faune u cilju unapređenja stanja vodenih ekosistema, naselja riba i lovne divlači, pod uslovima i na način utvrđenim članom 82. Zakona i uz odobrenje Upravljača.

Na području Rezervata prirode obavezni su kontrola i suzbijanje vrsta biljaka i životinja koje je Ministarstvo proglašilo za invazivne.

Zabranjeno je postupanje sa alohtonim i invazivnim vrstama biljaka i životinja suprotно odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 17

Upravljač će na pogodan način javno prikazati i učiniti dostupnim korisnicima i posetiocima spiskove vrsta divlje flore i faune iz čl. 14, 15. i 16. ovog pravilnika sa informacijama od značaja za njihovo prepoznavanje, zaštitu i režim korišćenja.

Član 18

Zabranjeno je, shodno članu 98. Zakona, uzimati iz prirode geološka i paleontološka dokumenta odnosno fosile, minerale i kristale, koji su proglašeni zaštićenim prirodnim dobrima ili se nalaze na objektu geonasleđa i zaštićenom nalazištu.

Nalazač geoloških i paleontoloških dokumenata iz stava 1. ovog člana koja bi mogla predstavljati zaštićenu prirodnu vrednost, dužan je da iste prijavi Ministarstvu u roku od osam dana od dana pronalaska i preduzme mere zaštite od uništenja, oštećivanja ili krađe.

Nalazač i Upravljač mogu se sporazumeti da Upravljač izvrši prijavu i preduzme mere iz stava 2. ovog člana umesto nalazača.

Zabranjeno je, shodno članu 25. Zakona, oštećivanje, uništavanje, iznošenje i prisvajanje primeraka biljaka i životinja, minerala, kristalnih tvorevina, fosilnih ostataka zabranjeno je ostavljanje otpadaka, upotreba materija kojima se mogu zagaditi vode, ispisivanje grafita i loženje vatre u tim objektima.

Član 19

Zabranjeno je oštećivati i uništavati predmete i objekte koji imaju kulturno-istorijsku vrednost, odnosno svojstvo ili status evidentiranog ili utvrđenog kulturnog dobra.

Zabranjeni su razgradnja i drugi vidovi oštećivanja ili uništavanja objekata koji predstavljaju istaknute primere narodnog graditeljstva.

Upravljač će u saradnji sa nadležnim institucijama za istraživanje i zaštitu kulturnih dobara, arheološkog i etnografskog blaga sačiniti popis predmeta, objekata i mesta iz st. 1. i 2. ovog člana na području Rezervata.

Upravljač će na vidan i pogodan način obeležiti objekte i mesta sa kulturno-istorijskim vrednostima na području Rezervata.

Član 20

Zabranjeno je obavljati radove i druge aktivnosti kojima se mogu izazvati nepovoljne promene životne sredine, odnosno zagaditi tle, voda i vazduh, stvarati prekomerna buka i indukovati zračenje štetno po ljudi i živi svet, a shodno propisima koji regulišu oblast zaštite životne sredine.

U skladu sa članom 57. Zakona, za radove i aktivnosti, odnosno projekte sa mogućim značajnim uticajem na životnu sredinu sprovodi se postupak procene uticaja na životnu sredinu ili se bez izrade studije procene uticaja postupa po aktu o uslovima i merama zaštite prirode koji izdaje Zavod za zaštitu prirode Srbije (u daljem tekstu: Zavod).

Nosilac projekta dužan je da planirane radove i aktivnosti iz stava 2. ovog člana pismeno prijavi Upravljaču.

IV OBAVLJANJE DELATNOSTI I KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

Član 21

Gajenje, zaštita i korišćenje šuma vrši se u skladu sa odredbama Zakona o šumama i propisima donetim na osnovu tog zakona, odredbama čl. 18. i 35. Zakona o zaštiti prirode, odredbama Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac” i odredbama ovog pravilnika.

Gazdovanje šumama u državnoj svojini sprovodi se prema planovima razvoja šumskih područja, osnovama gazdovanja, godišnjim planovima gazdovanja šumama i izvođačkim projektima.

Gazdovanje šumama sopstvenika vrši se na osnovu programa gazdovanja i godišnjih planova gazdovanja.

Na području Rezervata, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu, Nastavna baza „Goč” kao Upravljač korisnik je šuma u državnoj svojini.

Upravljač obaveštava Zavod o donetim periodičnim, godišnjim planovima gazdovanja šumama i pruža osnovne podatke o obimu, dinamici i prostornoj raspodeli planiranih radova.

Član 22

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena, zabranjeno je korišćenje šuma.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena, zabranjeno je izvođenje radova na seći šumskog kompleksa, osim uzgojnosanitarnih radova

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite III stepena, zabranjena je čista seča i krčenje šuma, kresanje lisnika i neplansko korišćenje drvne zapremine u odnosu na ciljeve i principe gazdovanja šumama.

Krčenje i čista seča šume dozvoljeni su radi promene vrste drveća i uzgojnih oblika šume, izgradnje šumskih komunikacija i objekata, zaštite i nadzora prirodnih vrednosti i za druge planske namene izgradnje i uređenja prostora u skladu sa zakonom.

Seča i drugi oblici uklanjanja ili oštećivanja reprezentativnih stabala drveća i primeraka zaštićenih, retkih i u drugom pogledu značajnih vrsta drveća i žbunja su zabranjeni.

Član 23

Korišćenje, zaštita i uređenje voda i zaštita od štetnog dejstva voda vrše se u skladu sa odredbama Zakona o vodama („Službeni glasnik RS”, broj 31/10), Zakona o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), podzakonskih akata, Uredbe i ovog pravilnika.

Rezervat obuhvata delove sливног područja Gvozdačke reke.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena nije dopušteno korišćenje voda.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena ograničeno je kaptiranje izvora, izgradnja brana, zahvatanje vode sa vodotoka, izvođenje hidrogeoloških i hidrotehničkih radova i drugih aktivnosti.

Kaptiranje izvora i odvođenje vode i drugi hidrotehnički radove se ograničavaju na površinama gde je utvrđen režim zaštite III stepena.

Član 24

Planovi upravljanja vodama usklađuju se sa Uredbom i Planom upravljanja Rezervata.

Javno preduzeće za upravljanje vodama „Srbijavode” donosi planove i godišnje programe upravljanja vodama, vodi registre zaštićenih oblasti i katastre vodnih objekata na vodnim područjima.

Upravljaču je u obavezi da stavi na uvid podatke iz registra zaštićenih oblasti i katastra vodnih objekata i druge podatke od interesa za zaštitu i korišćenje voda na području Rezervata koje vodi u skladu sa zakonom.

Član 25

Eksplotacija mineralnih sirovina vrši se u skladu sa Zakonom o rudarstvu i geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS”, br. 44/95, 101/05 - drugi zakon, 85/05 - drugi zakon, 34/06 i 88/11), propisima donetim na osnovu tog zakona, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena zabranjeni su svi oblici korišćenja mineralnih sirovina.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjena je eksplotacija mineralnih sirovina koja ne ispunjava uslove i mere zaštite životne sredine, prirodnih i kulturnih vrednosti, kao i uslove i mere zaštite i održivog korišćenja šuma, poljoprivrednog zemljišta i turističkih prostora, utvrđene u skladu sa zakonom.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite III stepena ograničena je eksplotacija mineralnih sirovina, kao i korišćenje šljunka, kamena i gline iz korita i obala vodotoka.

V LOV I RIBOLOV

Član 26

Aktivnosti lova na području Rezervata obavljaju se u skladu sa odredbama Zakona o divljači i lovstvu („Službeni glasnik RS”, broj 18/10), Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac”, podzakonskih akata i ovog pravilnika.

Gazdovanje lovištima na području Rezervata vrši se na osnovu programa razvoja lovног područja, lovnih osnova i godišnjih programa gazdovanja lovištima.

Na području Rezervata, Upravljač odnosno Šumarski fakultet Beograd (Nastavna baza „Goč“) je korisnik Lovišta „Goč-Gvozdac“.

Upravljač, odnosno korisnici lovišta obaveštavaju Zavod o donetim godišnjim planovima gazdovanja lovištima i pružaju osnovne podatke o planiranim lovним aktivnostima.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena zabranjene su sve aktivnosti lova, a na utvrđenim i obeleženim staništima i mestima prihrane ptica i drugih životinja zabranjen je odstrel divljači.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjen je lov, osim za potrebe održavanja zdravstvenog stanja i brojnosti divljači na prostoru Rezervata.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite III stepena lov je dozvoljen u skladu sa lovnom osnovom Nastavne baze „Goč-Gvozdac“.

Član 27

Zaštita i korišćenje faune riba na području Rezervata vrši se u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda, Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac”, podzakonskih akata i ovog pravilnik.

Upravljač odnosno Šumarski fakultet Beograd (Nastavna baza „Goč“) je korisnik Ribarskog područja.

Na Ribarskom području dozvoljene su aktivnosti rekreativnog ribolova.

VI SPORT, REKREACIJA I TURIZAM

Član 28

Na području Rezervata mogu se organizovati sportska takmičenja i aktivnosti edukativnog karaktera, rekreacije na vodi i snegu, ribolovu, planinarstvu, alpinizmu i speleologiji, bicikлизму, automobilizmu, paraglajdingu i drugim oblastima ukoliko se tim aktivnostima ne oštećuju ili ugrožavaju prirodne vrednosti i kvalitet životne sredine.

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena, kao i na utvrđenim i obeleženim staništima i mestima prihrane ptica i drugih životinja, zabranjene su sve sportske aktivnosti.

Za takmičenja iz stava 1. ovog organizator pribavlja odobrenje Upravljača i plaća naknadu u skladu sa opštim aktom koji donosi Upravljač.

Organizator je dužan da takmičenje prijavi Upravljaču najmanje 30 dana pre dana planiranog za njegov početak.

Za planirane sportske aktivnosti kod kojih se osnovano prepostavlja mogućnost uticaja na prirodne vrednosti Rezervata i kvalitet životne sredine organizator, na osnovu obaveštenja Upravljača, pribavlja uslove zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Zabranjeno je organizovanje takmičenja bez odobrenja Upravljača i protivno uslovima datim u odobrenju.

Član 29

Na području Rezervata pravna i fizička lica mogu obavljati delatnost turizma i ugostiteljstva, odnosno organizovati turistička putovanja i turističku posetu i pružati usluge smeštaja, ishrane i pića u skladu sa odredbama Zakona o turizmu („Službeni glasnik RS“, br. 36/09 88/10 99/11 - dr. zakon i 93/12), Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac“, podzakonskih akata i ovog pravilnika.

Član 30

Turističke grupe i pojedinci mogu u pratnji Čuvara ili drugog ovlašćenog lica Upravljača posećivati i razgledati lokalitete i površine na kojima je utvrđen režim zaštite I stepena, iz obrazovnih i opštekulturnih razloga i potreba.

Upravljač može za zainteresovane turističke grupe organizovati obilazak drugih delova područja Rezervata.

Nameravane posete odnosno obilazak iz st. 1. i 2. ovog člana prijavljuju se Upravljaču najmanje 24 časa ranije.

Upravljač će izraditi i doneti program prezentacije Rezervata kojim će bliže urediti dopušten način i mesta posete, istovremeni broj Posetilaca na pojedinim mestima i druga pitanja od značaja za razgledanje Rezervata i upoznavanje njegovih vrednosti, a posebno način prezentacije vrednosti u okviru aktivnosti ekoturizma.

Član 31

Za obavljanje delatnosti turizma i ugostiteljstva iz čl. 30. i 31. ovog pravilnika i za usluge Upravljača iz člana 31. ovog pravilnika, plaća se naknada u skladu sa opštim aktom Upravljača.

VII IZGRADNJA OBJEKATA I UREĐENJE PROSTORA

Član 32

Izgradnja objekata i uređenje prostora na području Rezervata vrši se u skladu sa odredbama Zakona o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09 81/09 24/11, 121/12, 42/13 - odluka US i 50/13 - odluka US) i podzakonskih akata, Prostornog plana područja posebne namene područja Specijalnog rezervata prirode („Službeni glasnik RS”, broj 21/09), donetih urbanističkih planova, Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode, podzakonskih akata i ovog pravilnika.

Na celom području Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac”, zabranjuje se:

- 1) promena namene površina definisana odgovarajućom prostorno-planskom dokumentacijom i utvrđenim režimima zaštite;
- 2) izmena morfologije terena, odnosno izvođenje radova koji bi mogli da unište ili naruše geomorfološke karakteristike područja;
- 3) gradnja na zaštićenom prostoru prirodnog dobra, sa izuzetkom gradnje na prostoru koji je predviđen za tu namenu u skladu sa zakonom;
- 4) izgradnja magistralnih puteva.

Član 33

Planirane radove na izgradnji objekata i uređenju prostora, nosilac radova odnosno investitor (u daljem tekstu: Investitor) dužan je da pismeno prijavi Upravljaču, u skladu sa odredbama člana 57. stav 5. Zakona.

Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži osnovne podatke o Investitoru, vrsti i obimu planiranih radova, lokaciju i vlasništvu na nepokretnostima.

Upravljač će, u roku ne dužem od 15 dana od dana podnošenja prijave, dostaviti Investitoru pisano obaveštenje o tome da li su radovi Zakonom i Uredbom dozvoljeni, sa uputstvom šta dalje treba da radi kako bi pribavio akt o uslovima zaštite prirode, lokacijsku i građevinsku dozvolu.

Upravljač će od Investitora tražiti dopunu prijave ukoliko se na osnovu predočenih podataka ne može pružiti merodavno i kvalifikovano obaveštenje.

Investitor je dužan da jedan primerak prijave početka građenja objekta predviđene odredbama člana 148. Zakona o planiranju i izgradnji dostavi i Upravljaču.

Uz prijavu, u kojoj navodi planiranu dinamiku radova, Investitor prilaže akt o uslovima zaštite prirode i građevinsku dozvolu.

Za manje montažne objekte privremenog karaktera na zemljištu u javnoj svojini utvrđeni odredbama člana 146. Zakona o planiranju i izgradnji (kiosci, letnje i zimske bašte, tezge i drugi pokretni mobilijar, ploveća postrojenja, nadstrešnice, spomen obeležja i drugo), čije postavljanje i uklanjanje obezbeđuje i uređuje lokalna samouprava, potrebna je saglasnost Upravljača.

Zabranjeno je radove na izgradnji objekata i uređenju prostora izvoditi odnosno obavljati bez prijave iz stava 5. ovog člana, a montažne objekte iz stava 6. postavljati bez saglasnosti Upravljača.

Član 34

Na osnovu odredaba Zakona o planiranju i izgradnji koje se odnose na objekte i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola i na osnovu akta kojim Vlada Republike Srbije, saglasno odredbama člana 35. stav 11. Zakona, bliže propisuje režime zaštite, postupak i način njihovog određivanja i objekte, radove i aktivnosti koji su zabranjeni ili ograničeni, Upravljač će utvrditi i na pogodan način objaviti spisak radova na izgradnji objekata i uređenju prostora koje Investitor nije dužan da prijavi Upravljača.

VIII ODRŽAVANJE ČISTOĆE I UPRAVLJANJE OTPADOM

Član 35

Održavanje čistoće i upravljanje otpadom na području Rezervata vrši se u skladu sa odredbama Zakona o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisa donetih na osnovu tog zakona, drugih zakona i propisa koji se odnose na otpadne materije, Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac” i ovog pravilnika.

Na području Rezervata Uredbom je zabranjeno je:

- ispuštanje otpadnih voda u vodotoke i bacanje otpadnog materijala u njih.

Regionalni i lokalni planovi upravljanja otpadom usklađuju se sa Uredbom i Planom upravljanja Rezervata.

Član 36

Svako je dužan da sakuplja i odlaže otpatke koje stvara, na mestima koja su posebno uređena odnosno opremljena i prema potrebi, obeležena za te namene.

Upravljač će postaviti odgovarajuću opremu, odnosno kante, korpe ili kese za privremeno odlaganje čvrstih otpadaka na mestima koja su predmet posete i organizovati njihovo pražnjenje i odvoženje izvan područja Rezervata, osim na prostoru javnih skijališta, u naseljima i na površinama pored turističkih, smeštajnih i ugostiteljskih objekata.

Upravljač će inicirati saradnju sa komunalnim službama teritorijalno nadležnih jedinica lokalne samouprave u oblasti održavanja čistoće kroz organizованo postavljanje i redovno pražnjenje kontejnera za smeće u naseljenim delovima područja Rezervata i mestima okupljanja većeg broja posetilaca.

Član 37

Vlasnici i korisnici nepokretnosti dužni su da ih održavaju u čistom i urednom stanju.

Obavezna je seča trulog, prestarelog i oštećenog drveća i žbunja i potkresivanje grana i uklanjanje korova na zemljištu u putnom pojusu i vodnom pojusu, oko javnih i privrednih objekta, kulturnih dobara, istorijskih spomenika i javnih česmi i površinama za rekreaciju.

Korisnici i sopstvenici šuma dužni su da održavaju šumski red u skladu sa propisima u oblasti šumarstva, uključujući i obavezu što kraćeg zadržavanja posećenih stabala i ogrevnog drveta pored puteva.

IX OBELEŽAVANJE I POSTAVLJANJE OZNAKA, FOTOGRAFISANJE I SNIMANJE FILMOVA

Član 38

Upravljač u roku utvrđenom Uredbom i na način propisan odgovarajućim podzakonskim aktom obeležava Rezervat kao zaštićeno područje tablama propisanog izgleda i sadržaja koje postavlja na mestima gde javni putevi ulaze u Rezervat, a granice Rezervata obeležava propisanim oznakama.

Upravljač odgovarajućim tablama obeležava mesta i objekte gde je pristup i boravak zabranjen ili ograničen.

Upravljač postavlja table odnosno druge oznake sa informacijama o pravilima unutrašnjeg reda.

Upravljač postavlja i druge table i oznake od značaja za sprovođenje režima zaštite i prezentaciju vrednosti Rezervata, kao što su panoi, bilbordi, planinarske staze, mesta za kampovanje i logorovanje, hranilišta, mesta za otpatke i drugo.

Zabranjeno je oštećivanje ili uništavanje i uklanjanje tabli i natpisa na tablama i drugih oznaka iz ovog člana, kao i njihovo zaklanjanje odnosno maskiranje drugim objektima.

Član 39

Na području Rezervata nije dozvoljeno postavljanje informativnih tabli sa nazivima pravnih i fizičkih lica i reklamnih i drugih panoa bez odobrenja Upravljača.

Za postavljanje službenih tabli i drugih oznaka koje su utvrđene propisima u oblasti turizma, saobraćaja i javnih puteva, šumarstva, lovstva, vodoprivrede i energetike nije potrebno odobrenje Upravljača.

Za postavljanje i držanje tabli i panoa iz stava 1. ovog člana Upravljač može naplatiti naknadu u skladu sa opštim aktom Upravljača.

Član 40

Fotografisanje i snimanje tonskih i video zapisa i filmova na području Rezervata dozvoljeno je.

Za radnje iz stava 1. ovog člana koje se vrše u komercijalne svrhe potrebno je pribaviti saglasnost Upravljača i za njih se plaća naknada na osnovu opšteg akta Upravljača.

Radi pribavljanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana, organizator snimanja odnosno zainteresovano lice prijavljuje planirane aktivnosti snimanja Upravljaču koji je dužan da saglasnost izda u roku ne dužem od 15 dana.

Za aktivnosti fotografisanja i snimanja zainteresovano lice će prema potrebi i obaveštenju Upravljača pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Upravljač može privremeno ili trajno uskratiti saglasnost ukoliko je primetan značajan nepovoljan uticaj na prirodne vrednosti.

Fizičko ili pravno lice koje obavlja ili za čiji račun se obavlja snimanje fotografija, tonskih i videozapisa i filmova koji se publikuju odnosno prikazuju javnosti, osim igralih filmova, dužno je da jedan primerak snimljenog materijala dostavi Upravljaču.

X ISTRAŽIVAČKI I OBRAZOVNI RAD

Član 41

Na području Rezervata mogu da se vrše naučna i primenjena istraživanja i obrazovne aktivnosti u prirodi u skladu sa zakonima i propisima koji uređuju oblast naučnih i primenjenih istraživanja i obrazovanja i ovim pravilnikom.

Istraživanja i obrazovne aktivnosti iz stava 1. ovog člana dopušteno je da se obave na način da se ne izazovu značajne nepovoljne promene ili unište prirodne vrednosti kao i da se ne zagadi životna sredina.

Član 42

Za istraživanja koja mogu imati uticaj na vrednosti i obeležja Rezervata i za koja je u smislu člana 57. st. 3. i 4. Zakona neophodno pribaviti akt o uslovima zaštite prirode, nosilac istraživanja pribavlja saglasnost Upravljača.

Da bi pribavio saglasnost iz stava 1. ovog člana, nosilac istraživanja prijavljuje Upravljaču planirane istraživačke radove i aktivnosti.

Prijava istraživanja sadrži podatke o vrsti, cilju, sadržaju, lokaciji, vremenu trajanja, metodama, sredstvima, opremi i alatima, rukovodiocu i učesnicima istraživanja.

U prijavi istraživanja mogu da se navedu potrebe nosioca istraživanja za uslugama i pomoći Upravljača u realizaciji naučnog ili primjenjenog istraživanja.

Uz prijavu istraživanja, nosilac istraživanja dostavlja akt o uslovima zaštite prirode.

Uz prijavu istraživanja, za čije izvođenje je propisana obaveza pribavljanja dozvole, nosilac istraživanja dostavlja i dozvolu nadležnog ministarstva u skladu sa zakonom.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana, koju Upravljач izdaje u roku ne dužem od sedam dana od dana prijema prijave, sadrži uputstvo o primeni uslova i mera zaštite prirode i pravila unutrašnjeg reda, posebne uslove, ako ih ima, u vezi mesta, vremena i načina izvođenja radova, obezbeđenja pratnje čuvara ili drugog lica, kao i mogućnost i uslove pružanja traženih usluga.

Zabranjeno je da se istraživanje iz stava 1. ovog člana započne ili izvodi bez pribavljenе saglasnosti Upravljača.

Član 43

Upravljач može u postupku izdavanja saglasnosti odrediti drugo vreme od onog koje je navedeno u prijavi ako oceni da postoji rizik po prirodne vrednosti, bezbednost i zdravlje ljudi, o čemu obaveštava podnosioca prijave pre izdavanja saglasnosti.

Upravljач iz razloga navedenih u stavu 1. ovog člana ili nepoštovanja propisanih uslova, može pismeno naložiti prekid istraživačkih radova i aktivnosti.

Član 44

O istraživanjima u oblasti šumarstva, pedologije, hidrologije, klimatologije i meteorologije, životne sredine, turizma, saobraćaja, energetike, prostornog i urbanističkog planiranja, demografije, kulturnih dobara i u drugim oblastima za koja se po pravilu ne pribavlja saglasnost Upravljača, potrebno je da nosilac istraživanja blagovremeno pismeno obavesti Upravljača.

Obaveštenje sadrži istu vrstu podataka kao i prijava istraživanja.

Upravljач će odmah, a najkasnije u roku od dva dana od prijema obaveštenja, pružiti pismeni odgovor podnosiocu obaveštenja da je upoznat sa planiranim istraživanjima, mogućnostima pružanja traženih usluga i pomoći, dati preporuke u vezi poštovanja pravila unutrašnjeg reda i uputiti podnosioca obaveštenja na eventualnu obavezu pribavljanja akta o uslovima zaštite prirode.

Zabranjeno je da se istraživanja iz stava 1. ovog člana započnu ili izvode ukoliko se o njima ne obavesti Upravljač.

Član 45

Obrazovne aktivnosti na području Rezervata, kao što su škola u prirodi, terenska nastava i seminari i stručne ekskurzije potrebno je blagovremeno pismeno prijaviti Upravljaču.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu započeti pre nego što Upravljач potvrdi prijem prijave tih aktivnosti.

Prijava nameravanih obrazovnih aktivnosti mora sadržati relevantne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, vremenu trajanja, organizatoru i broju učesnika.

U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoć koja se očekuje od Upravljača.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana od dana prijema prijave, pismeno potvrditi prijem prijave obrazovnih aktivnosti i obavestiti podnosioca prijave o posebnim uslovima zaštite prirode i životne sredine prilikom obavljanja aktivnosti, ako ih ima, kao i o mogućnostima i uslovima pružanja traženih usluga ili pomoći.

Član 46

U roku od 15 dana od dana završetka terenskih istraživačkih radova i obrazovnih aktivnosti, nosilac istraživanja odnosno organizator obrazovnih aktivnosti dužan je da Upravljaču dostavi kratak izveštaj o toku i glavnim rezultatima sprovedenih istraživanja i obrazovnih aktivnosti.

O završetku elaborata odnosno publikovanju rezultata o izvršenim istraživanjima nosilac istraživanja dužan je da obavesti Upravljača u roku od 15 dana, kao i da taj elaborat ili publikovani rad dostavi Upravljaču.

Pravno ili fizičko lice koje blagovremeno ne podnese izveštaj iz stava 1. ovog člana, odnosno ne dostavi obaveštenje i elaborat ili rad iz stava 2. ovog člana, Upravljač može uskratiti saglasnost za naredna istraživanja odnosno obaveštenje i usluge za obavljanje obrazovnih aktivnosti.

XI ČUVARSKA SLUŽBA

Član 47

Sprovodenje pravila unutrašnjeg reda i vršenje neposrednog nadzora na području Rezervata obezbeđuje i vrši čuarska služba.

Koordinaciju poslova organizacionih delova čuarske službe vrši upravnik Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac“ (u daljem tekstu: Upravnik).

Čuarsku službu čine, odnosno poslove čuarske službe u svojstvu lica sa zakonskim ovlašćenjima i obavezama, neposredno obavljaju čuvari i rukovodioци organizacionih delova (u daljem tekstu: Rukovodilac).

Čuvar može da istovremeno obavlja i poslove čuvara šuma, lovočuvara ili ribočuvara, a Rukovodilac i druge poslove u okviru radnog mesta i stručne spreme kojom raspolaze.

Čuvar je, za svoj posao u čuarskoj službi, neposredno odgovoran rukovodiocu, a rukovodilac je za svoj posao u čuarskoj službi neposredno odgovoran upravniku.

Broj čuvara utvrđen je godišnjim Planom upravljanja Specijalnog rezervata prirode „Goč-Gvozdac“, a vrsta i obim konkretnih poslova koje čuvar obavlja utvrđuje se ugovorom o radu ili drugim pojedinačnim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 48

Za vreme službe, čuvar nosi službenu odeću na kojoj je znak Rezervata, znak zaštite prirode i znak Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Do stupanja na snagu ovog pravilnika, čuvar će nositi uniformu Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (Nastavna baza „Goč”).

Član 49

Čuvar, za vreme službe može nositi oružje, u skladu sa Zakonom o šumama, ali ga rukovodilac čuvarske službe ne obavezuje da mora nositi službeno oružje.

Vrsta, uslovi i pravila nošenja i upotrebe i način čuvanja oružja, utvrđeni su odredbama zakona kojim se uređuje nabavljanje, držanje, nošenje, promet, prevoz, popravljanje i prepravljanje oružja, delova za oružje i municije i opštег akta Upravljača.

Član 50

Čuvar poseduju službenu legitimaciju kojom dokazuje identitet, status službenog lica i ovlašćenja u skladu sa Zakonom.

Čuvar je dužan da u vršenju odgovarajućih službenih radnji prethodno pokaže službenu legitimaciju.

Službenu legitimaciju čuvaru izdaje Upravljač na obrascu koji propisuje ministar.

O izdatim legitimacijama Upravljač vodi evidenciju.

Čuvar koji je prestao da vrši čuvarsку službu, dužan je da službenu legitimaciju u roku od tri dana od dana prestanka službe vrati Upravljaču, koju će Upravljač odmah poništiti i tu činjenicu uneti u evidenciju iz stava 4. ovog člana.

U slučaju gubitka ili nestanka službene legitimacije čuvar je dužan da o ovome odmah obavesti Upravljača.

Izgubljena ili nestala legitimacija briše se iz evidencije o izdatim legitimacijama, a čuvaru se izdaje nova legitimacija.

Član 51

Rad čuvarske službe organizuje se tako što čuvar vrši neposredni nadzor i kontroliše sprovođenje pravila unutrašnjeg reda na jednom čuvarskom rejonu.

Čuvarski rejon u smislu ovog pravilnika, čini gazdinska jedinica ili deo gazdinske jedinice i prostor izvan državne šume u okruženju ili neposrednom susedstvu koji predstavlja kompaktnu celinu u pogledu konfiguracije terena i mogućnosti nadgledanja.

Čuvar je odgovoran za unutrašnji red u rejonu za koji je zadužen.

Čuvar svakodnevno vrši obilazak delova rejona ili rejon u celosti.

Čuvar ima pravo i obavezu da izvrši potrebnu službenu radnju u bilo kom čuvarskom rejonu na području Rezervata.

Rad Čuvara povremeno i po potrebi organizuje se u paru ili sa više čuvara istovremeno, kroz rad u smenama ili dežurstva, patrolni obilazak i stacionarne kontrole ili kombinovanjem napred navedenih metoda, odnosno drugom primenom terenskog rada.

Upravljač će posebnim aktom utvrditi i na pogodan način objaviti čuvarske rejone, sa njihovim nazivima, površinama, imenima Čuvara i odgovarajućim kartografskim prikazom.

Član 52

U vršenju čuvarske službe, dužnost čuvara je:

1) da kontroliše odnosno nadgleda kretanje i aktivnosti posetilaca i drugih korisnika, posebno vezanim za:

- gradnju, rekonstrukciju i dogradnju objekata, transport građevinskog materijala i druge radove koji se u skladu sa zakonom smatraju izgradnjom objekata,

- korišćenje mineralnih sirovina, odnosno kamena, šljunka, peska, drobine, zemlje i treseta,

- korišćenje šuma, odnosno seču, krčenje, kresanje i paljenje drveća, izvlačenje, odlaganje i transport drvnih sortimenata, sakupljanje semena i drugo,

- korišćenje flore i faune, odnosno sakupljanje i branje biljaka, gljiva i životinja i njihovih razvojnih oblika i šumskih plodova i drugo,

- lov, gajenje i korišćenje divljači,

- ribolov,

- upotrebu motornih vozila i plovila,

- postavljanje objekata na vodi i montažnih i privremenih objekata,

- ulazak u zone, mesta i objekte u kojima je poseta zabranjena ili ograničena,

- kampovanje, logorovanje,

- loženje vatre na otvorenom i primenu pravila i mera zaštite od požara,

- organizaciju i odvijanje sportskih takmičenja i drugih manifestacija,

- odlaganje otpada;

2) da prati stanje biljnih i životinjskih vrsta i drugih vrednosti Rezervata i vodi evidenciju o njima;

3) da pruža pomoć i sarađuje sa lokalnim stanovništvom i drugim nosiocima stvarnih prava na nepokretnostima u cilju zaštite prirode, rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i naknadi štete usled uskraćivanja ili ograničavanja prava korišćenja i primene mera zaštite;

- 4) da pruža podatke, pomoć i usluge posetiocima pri obilasku i razgledanju Rezervatu;
- 5) da prati i pruža druge potrebne usluge organizatorima i učesnicima naučnih i drugih istraživanja i obrazovnih aktivnosti;
- 6) da sarađuje sa korisnicima prirodnih resursa i privrednim subjektima, posebno u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede, energetike, rудarstva i turizma;
- 7) da sarađuje sa nadležnim inspektorom i obavesti ga o činjenicama koje se odnose na njegov delokrug rada;
- 8) da sarađuje se organom unutrašnjih poslova i prema ukazanoj potrebi traži njegovu pomoć;
- 9) da sastavlja zapisnik, obaveštava rukovodioca i upravnika Rezervata i obavlja druge ovde nepomenute poslove, u skladu sa zakonom i aktom Upravljača;
- 10) da obaveštava drugi nadležni organ o vršenju zabranjenih odnosno protivpravnih radnji koje su regulisane propisima iz nadležnosti tog organa i o njihovim izvršiocima ukoliko su poznati.

Član 53

Kada čuvar utvrdi ili osnovano prepostavi da je posetilac, odnosno korisnik zaštićenog područja učinio radnju suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, ovlašćen je, i to:

- 1) da legitimiše lice zatečeno u vršenju nedozvoljenih radnji, a lice zatečeno bez ličnih isprava čiji mu identitet nije poznat, privede nadležnom organu unutrašnjih poslova;
- 2) da zatraži da mu lice predoči/pokaže saglasnost, dozvolu, odobrenje, prijavu radova, ulaznicu ili drugi dokument kojim dokazuje status korisnika odnosno posetioca i neko od prava u vezi radova i aktivnosti koje obavlja;
- 3) da izvrši pregled svih vrsta vozila, plovnih objekata i tovara;
- 4) da izvrši svaki pregled, osim stanova i drugih prostorija za čiji je pregled potreban sudski nalog, a posebno pregled:
  - prtljaga i ličnih stvari,
  - ulova i sredstava za lov i ribolov,
  - alata i sredstava za sakupljanje biljaka i životinja;
- 5) da privremeno oduzme predmete i sredstva kojima je izvršen prekršaj ili krivično delo i predmete koji su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog dela, uključujući delove i primerke živog i neživog sveta, kao i da ove predmete, bez odlaganja, predala upravljaču zaštićenog područja radi čuvanja;
- 6) da zatraži uspostavljanje prethodnog stanja, odnosno naredi mera za sprečavanje i uklanjanje štetnih posledica, a posebno:

- privremeno zabrani radove i aktivnosti koje se obavljaju bez propisanih saglasnosti ili odobrenja, kao što su naučna i druga istraživanja, obrazovne i sportske aktivnosti i slično,
- zabrani na licu mesta radove i aktivnosti koje se obavljaju protivno odredbama ovog pravilnika i pravilima protivpožarne zaštite,
- naredi puštanje na slobodu odnosno vraćanje u prirodu zdravih i nepovređenih primeraka životinja ukoliko je to za njih bezbedno.

Član 54

Kada utvrdi da je učinjena radnja suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, čuvar sačinjava zapisnik.

Zapisnik sadrži detaljan opis zatečenog stanja i činjenice koje ukazuju na činjenje ili nečinjenje radnje suprotne pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode.

U zapisnik se obavezno unose relevantne činjenice vezane za:

- podatke o izvršiocu nedozvoljene radnje, ako je poznat izvršilac sa svim ličnim podacima (ime, ime oca, prezime, matični broj građana i adresa), a ako je nepoznat izvršilac, u zapisnik se unosi da je izvršilac radnje nepoznat,
- način i vreme izvršenja radnje, sredstva i alate kojima je radnja izvršena,
- podatke o svedocima i drugim raspoloživim dokazima ako postoje,
- nastalu štetu, dokumentovana što tačnjim podacima i po mogućству fotografijom,
- podatke o oduzetim predmetima i sredstvima iz člana 60. tačke 5. ovog pravilnika.

Zapisnik se dostavlja, i to:

- pravnom ili fizičkom licu, licu koje učestvuje u nedozvoljenoj radnji, organizaciji ili instituciji nad čijim je radom, postupcima i aktivnostima vršena kontrola,
- rukovodiocu Rezervata,
- upravniku Rezervata,
- drugoj zainteresovanoj strani ako prisustvuje kontroli.

Upravljač će propisati obrazac zapisnika iz ovog člana.

Član 55

O privremeno oduzetim predmetima iz člana 53. ovog pravilnika, čuvar izdaje potvrdu sa tačnim podacima o vrsti oduzeti predmeta i njihovo količini.

Upravljač obezbeđuje uslove za održavanje i čuvanje privremeno oduzetih predmeta, i preduzima radnje za dalje postupanje za primercima oduzetih i nađenih životinjskih ili biljnih vrsta, minerala, kristalnih tvorevina, fosilnih ostataka i artefakata, uključujući njihovo zbrinjavanje dok se stvar ne reši.

O privremeno oduzetim predmetima Upravljač vodi evidenciju sa podacima o vrsti, količini, razlogu privremenog oduzimanja, licu kome su predmeti privremeno oduzeti i čuvaru koji je predmete privremeno oduzeo.

Član 56

Čuvar u vršenju službe postupa stručno, autoritativno i odgovorno, u skladu sa ovlašćenjima koja ima, vodeći posebno računa o ugledu Upravljača.

Čuvar vodi dnevnik, odnosno evidenciju dnevnih aktivnosti, čiji sadržaj propisuje Upravljač.

Član 57

Čuvar polaže stručni ispit u skladu sa programom koji propisuje ministar.

Upravljač sam organizuje ili na drugi način obezbeđuje obuku, stručno usavršavanje i proveru znanja i veština čuvara.

Član 58

Čuvar je opremljen i radnom odećom, sredstvima veze i prevoza, potrebnim aparatima i instrumentima i alatom, u skladu sa opštim aktom Upravljača.

Član 59

Na osnovu zapisnika i obaveštenja čuvara o učinjenoj zabranjenoj odnosno protivpravnoj radnji, Upravljač shodno stečenim okolnostima, vrsti dela i statusu počinioца podnosi odgovarajuću prijavu ili zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

XII PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA

Član 60

Na području Rezervata planiraju se i sprovode mere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09), Zakonom o šumama i propisima donetim na osnovu tih zakona, planom upravljanja Rezervata i planovima zaštite od požara.

Upravljač donosi plan zaštite od požara za područje Rezervata u skladu sa odredbama člana 47. Zakona o zaštiti od požara i odredbama Uredbe o razvrstavanju objekata, delatnosti i zemljišta u kategorije ugroženosti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 76/10).

U skladu sa Zakonom o šumama, Upravljač donosi planove zaštite šuma od požara za šumsko područje Rezervata.

Planom i programom upravljanja Rezervata utvrđuju se godišnji operativni zadaci na zaštiti od požara.

Upravljač će na pogodan način objaviti odnosno javno istaknuti izvode iz planova zaštite od požara, sa osnovnim pravilima zaštite od požara i postaviti odgovarajuće oznake na terenu.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 61

Nadzor nad primenom ovog pravilnika vrši Ministarstvo.

Član 62

Upravljač će najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika doneti akta predviđena ovim pravilnikom.

Član 63

Upravljač će izvod iz ovog pravilnika, sa osnovnim pravilima unutrašnjeg reda i zabranjenim radnjama odnosno aktivnostima istaknuti na pogodan i vidan način u naseljima, turističkim centrima i lokalitetima, objektima Nastavne baze „Goč” i na svim drugim odgovarajućim mestima.

Član 64

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministarstva.